

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W DOMOWYM KOŚCIELE DIECEZJI TORUŃSKIEJ

Podstawową zasadą wszystkich działań podejmowanych przez Domowy Kościół Diecezji Toruńskiej (zwany dalej DKDT) jest działanie na rzecz dobra powierzonych nam osób niepełnoletnich. Każda osoba dorosła, która w czasie realizacji swoich zadań ma kontakt z dziećmi i młodzieżą, podchodzi do swoich podopiecznych z szacunkiem oraz uwzględnieniem ich potrzeb. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie lub przyzwalanie na przemoc. Realizując te cele, działamy w ramach obowiązującego prawa państwowego i kościelnego, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia we wszelkich instytucjach, w których przebywają dzieci, standardów ich ochrony przed krzywdzeniem [ustawa z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606)].

Niniejszy dokument nie dotyczy wspólnot i działań, w których uczestniczą wyłącznie osoby pełnoletnie, jednak im także należy się szacunek, poszanowanie ich potrzeb i ochrona przed przemocą w jakiegokolwiek formie.

Rozdział I **OBJAŚNIENIE TERMINÓW**

Art. 1.

1. **Organizatorem** jest Fundacja Domowego Kościoła Diecezji Toruńskiej.
2. **Zarządem** organizacji jest aktualny zarząd Fundacji Domowego Kościoła Diecezji Toruńskiej.
3. **Osoby odpowiedzialne za Standardy** ochrony dzieci (zwane dalej Standardami) i osoby odpowiedzialne za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów to zespół, w skład którego wchodzi moderator diecezjalny Domowego Kościoła oraz dwie osoby świeckie wybrane przez parę diecezjalną na kadencję odpowiadającą kadencji moderatora.
4. **Personelem, diakonią** lub członkiem personelu jest osoba zatrudniona, pełnoletni członek organizacji, wolontariusz, stażysta i każda inna osoba dorosła, która w czasie realizacji swoich zadań w DKDT ma kontakt z dziećmi znajdującymi się pod opieką organizacji. Są to zatem animatorzy, moderatorzy oraz inni wolontariusze pełnoletni (w tym m.in. kucharki i kucharze, pielęgniarki i pielęgniarze itp.), pełniący posługę na rzecz dzieci w czasie oaz rekolekcyjnych oraz w czasie spotkań, warsztatów itp. organizowanych przez DKDT na szczeblu rejonowym lub diecezjalnym. Natomiast w ciągu roku formacyjnego, kiedy spotkania grup oazowych odbywają się w parafiach, osoby te stanowią personel parafialny i podlegają proboszczowi danej parafii.
5. **Dzieckiem (zamiennie: małoletnim)** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.

6. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, a także rodzic zastępczy.

7. **Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka/opiekunów prawnych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.

8. Przez **krzywdzenie** dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu organizacji lub zagrożenie dobra dziecka, w tym stosowanie wobec niego przemocy, rozumianej jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy.

Rozdział II **STANDARDY**

Art. 2.

Zarząd organizacji zatwierdza Standardy i odpowiada za jej wdrażanie, upowszechnianie i okresową ewaluację.

Art. 3.

Zarząd organizacji wybiera spośród członków DKDT dwie osoby (kobietę i mężczyznę), które wraz z moderatorem diecezjalnym Domowego Kościoła będą bezpośrednio odpowiedzialne za wdrażanie, upowszechnianie, ewaluację i realizację Standardów. Osoby te są wybierane na kadencję trwającą tyle samo co kadencja moderatora, z którym mają współpracować. Te osoby odpowiedzialne za Standardy w dalszej części dokumentu zwane są Zespołem.

Art. 4.

Do pracy w Zespole w miarę możliwości należy powołać osoby mające wykształcenie i doświadczenie w dziedzinach takich jak: pedagogika, psychologia, pomoc społeczna, interwencja kryzysowa, profilaktyka przemocy, seksuologia lub podobnych.

Art. 5.

Do zadań Zespołu należy:

1. Upowszechnianie Standardów poprzez troskę o to, by na stronie internetowej oraz w siedzibie organizacji były dostępne wszystkie potrzebne informacje, dokumenty i dane kontaktowe Zespołu, a także skrócona wersja Standardów zrozumiała dla dzieci.
2. Prowadzenie rejestru osób dorosłych dopuszczonych do kontaktu z dziećmi i młodzieżą w organizacji oraz przechowywanie ich danych i wymaganych dokumentów zgodnie ze Standardami i z przepisami prawa w sprawie ochronie danych osobowych.
3. Prowadzenie rejestru interwencji.
4. Prowadzenie szkoleń i konsultacji oraz udostępnianie materiałów edukacyjnych dla personelu w tematach związanych z ochroną dzieci przed

krzywdzeniem adekwatnie do potrzeb.

5. Zgłaszanie zarządowi organizacji wniosków z prowadzonych interwencji oraz bieżącego monitorowania stanu realizacji Standardów.
6. Przyjmowanie zgłoszeń, od dzieci i ich opiekunów, dotyczących krzywdzenia.

Rozdział III

PERSONEL

Art. 6.

Każda osoba pełnoletnia, która ma być dopuszczona w organizacji do kontaktu z dziećmi: zapoznaje się z Standardami oraz materiałem szkoleniowym, a także podpisuje oświadczenie, które stanowi załącznik nr 2 do Standardów.

Art. 7.

1. Zespół, dopuszczając osobę pełnoletnią do kontaktu z dziećmi w ramach organizacji odbiera i umieszcza w teczce personalnej ww. osoby dokumenty z art. 6.
2. Zespół, dopuszczając osobę pełnoletnią do kontaktu z dziećmi w ramach organizacji uzyskuje o ww. osobie dane z Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego. Oba dokumenty umieszcza w teczce personalnej.
3. Zespół, dopuszczając osobę pełnoletnią do kontaktu z dziećmi w ramach organizacji, w przypadku pozytywnego wyniku działań opisanych w powyższych podpunktach dokonuje wpisu do rejestru osób dorosłych dopuszczonych do kontaktu z małoletnimi w organizacji.

Art. 8.

Personel ma obowiązek stosować się do zasad bezpiecznego kontaktu z małoletnimi.

Art. 9.

W przypadku podejrzenia, że osoba dorosła stosuje przemoc wobec dziecka, zostaje niezwłocznie odsunięta od kontaktu z wszystkimi dziećmi do czasu wyjaśnienia sprawy. Należy postępować zgodnie z prawem państwowym i kościelnym oraz zapisami Standardów.

Rozdział IV

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIAMI A PERSONELEM

Art. 10.

1. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny w komunikacji z dziećmi zachowywać cierpliwość i szacunek. Słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
2. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny budować z podopiecznymi dobre, bezpieczne relacje i często zapewniając, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji lub potrzebują pomocy, mogą to zgłosić bezpośrednio jej lub innej osobie dorosłej. W przypadku tego typu zgłoszeń, należy zachować

się wobec dziecka życzliwie i zrobić to, co jest możliwe, aby rozwiązać trudną sytuację.

3. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić to dziecku najszybciej jak to możliwe. Należy chronić dane dziecka i jego wizerunek.

4. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny traktować podopiecznych równo bez względu na ich płeć, wygląd, sprawność i niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, światopogląd, itp. Należy unikać faworyzowania kogokolwiek.

5. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny brać pod uwagę, że istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Należy pamiętać, że nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej granicy stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim racjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie).

6. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły przemocy i krzywdzenia bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinno się reagować z wyczuciem, jednak stanowczo, by pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

7. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, ograniczać je do niezbędnego minimum. Należy zadbać, adekwatnie do danej sytuacji, o poszanowanie intymności, nietykalności cielesnej, samodzielności i sprawczości i dziecka.

8. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi powinny wszystkie ryzykowne i niejednoznaczne sytuacje, które obejmują np. zauroczenie dziecka przez członka personelu lub członka personelu przez dziecko, konieczność dłuższego przebywania z dzieckiem sam na sam, itp. niezwłocznie zgłaszać do moderatorów, odpowiedzialnych lub innych członków diakonii. Szczerość, przejrzystość i ujawnianie trudnych sytuacji jest właściwsze niż udawanie, że ich nie ma lub zatajanie prawdy. Zaleca się pisemne odnotowanie takiego faktu. Zawsze należy być przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań.

9. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi jeśli są świadkami niewłaściwych zachowań innych osób, powinny reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

10. Osoby, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi jeśli dowiadują się o krzywdzeniu dziecka lub podejrzewają, że dziecko doświadcza krzywdzenia, powinny postępować zgodnie z procedurami opisanymi w Standardach i

zadbać o wsparcie dla siebie w czasie rozwiązywania tej trudnej sytuacji.

Art. 11.

1. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno stosować jakiegokolwiek formy przemocy i kar cielesnych; zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka; wykorzystywać wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
2. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
3. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno krzyczeć na dziecko ani stosować przymusu fizycznego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpośredniego zagrożenia zdrowia, życia lub bezpieczeństwa.
4. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity, a także dotykać go w okolicach intymnych.
5. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to: używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
6. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty i gesty, również w rzeczywistości wirtualnej.
7. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno aranżować sytuacji, w których dochodzi do spotkań i/lub kontaktu fizycznego z dzieckiem: w tajemnicy, w zamkniętych lub odizolowanych miejscach, poza standardowymi godzinami zajęć (np. po ciszy nocnej na wyjeździe), za jakąkolwiek gratyfikacją lub wbrew woli dziecka.
8. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno przymuszać do gier i zabaw, w których pojawia się kontakt fizyczny z innymi graczami lub uczestnikami zabawy, jeśli dziecko nie chce brać w nich udziału.
9. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno udostępniać dzieciom w jakiegokolwiek formie treści: zawierających sceny przemocy; erotycznych i pornograficznych; wątpliwych moralnie i dotyczących patologii społecznych, z którymi dzieci mogły się jeszcze nie spotkać. Obejmuje to używanie przez prowadzących słownictwa lub materiałów wizualnych niedostosowanych do wieku i wrażliwości dzieci w czasie pogadanek i zajęć profilaktycznych.
10. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno publikować wizerunku dziecka bez zgody opiekunów lub gdy ono nie wyraża na to zgody (jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda opiekunów dziecka nie jest wymagana).
11. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno podpisywać zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i

nazwiska bez zgody opiekunów oraz gdy nie ma takiej konieczności.

12. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno publikować zdjęć/nagrań, na których dziecko jest rozebrane lub przedstawione w sposób, który może naruszać jego godność.

13. Osobom, które w ramach swojej posługi w DKDT, mają kontakt z małoletnimi, nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.

Art. 12.

1. Osoby odpowiedzialne za organizację wydarzeń, spotkań, wyjazdów i rekolekcji powinny zadbać o to, by:

ośrodki, w których odbywają się wyjazdy i rekolekcje były bezpieczne oraz umożliwiały zakwaterowanie i prowadzenie zajęć zgodne ze *Standardami*;

unikać sytuacji, w których w bezpośredniej bliskości grupy nocują dodatkowe osoby dorosłe spoza diakonii (np. kierowca autokaru, wizytator), a jeśli to konieczne, to należy gości przedstawić dzieciom i wyjaśnić, kim są. Od gości wymaga się przestrzegania *Zasad bezpiecznego kontaktu*;

poinformować uczestników wydarzenia, jeśli rejestracja jakiegoś wydarzenia została zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście-których należy zobowiązać do przestrzegania niniejszych wytycznych oraz przepisów prawa w zakresie ochrony danych osobowych, oraz do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia);

personelowi organizacji nie wolno było umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka znajdującego się pod jego opieką bez pisemnej zgody opiekuna dziecka;

personel organizacji nie kontaktował przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazywał mediom kontaktu do opiekunów dzieci i nie wypowiadał się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna.

Rozdział V

WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI

Art. 13.

Osoby małoletnie przebywające pod opieką wyznaczonych przez DKDT animatorów, moderatorów i odpowiedzialnych powinny stosować się do ich poleceń oraz przestrzegać regulaminów zaakceptowanych przez ich opiekunów.

Art. 14.

1. Osoby małoletnie przebywające pod opieką wyznaczonych przez DKDT animatorów, moderatorów i odpowiedzialnych w kontaktach rówieśniczych powinny przestrzegać następujących zasad:

a. Z uczestnikami i członkami personelu powinny komunikować się kulturalnie i szczerze;

b. Dbać o wspólne bezpieczeństwo. Wszystkie potencjalnie niebezpieczne incydenty zgłaszać niezwłocznie osobom dorosłym;

- c. Stosować się do zasad kultury osobistej, higieny osobistej i poszanowania dobra wspólnego;
- d. Na czas rekolekcji zrezygnować z używania Internetu i mediów, a z telefonu korzystać w sposób określony w regulaminie;
- e. Akceptować i stosować się do zakazu używania alkoholu, tytoniu (także e-papierosów), narkotyków, napojów energetycznych i innych substancji psychoaktywnych oraz promowania używania ich wobec innych uczestników;
- f. Akceptować i stosować się do zakazu stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie wobec innych uczestników oraz personelu.

W przypadku, gdy dochodzi do złamania wyżej opisanych zasad albo personel dowiaduje się lub podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko, należy podjąć adekwatne działania mające na celu poprawę sytuacji, np.:

- g. rozmowa indywidualna z dzieckiem,
 - h. rozmowa z opiekunami,
 - i. wprowadzenie nowych, konkretnych zasad w grupie lub w relacjach między dziećmi (np. na drodze mediacji),
 - j. sprawdzenie, czy dziecko krzywdzące nie doświadcza krzywdzenia (także w innym miejscu, w innej formie i od innych osób),
 - k. zmianę warunków zewnętrznych (plan dnia, zakwaterowanie, podział grup, dostępność animatora),
 - l. w ostateczności: odmówienie dziecku dalszego pobytu na wyjeździe lub uczestnictwa w spotkaniach do czasu aż otrzyma stosowną pomoc i jego zachowanie nie będzie nikogo krzywdziło.
2. W przypadku, gdy doszło do popełnienia przestępstwa należy zawiadomić odpowiednie służby.

Rozdział VI

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNET

Art. 15.

DKDTnie udostępnia dzieciom urządzeń multimedialnych z dostępem do Internetu.

Rozdział VII

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI

Art. 16.

W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje członek personelu, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

Art. 17.

1. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następujące procedury reagowania w zależności od rodzaju zdarzenia:
 - a. popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem),
 - b. doszło do innej formy przemocy, niebędącej przestępstwem (np. krzyk, poniżanie, zaniechanie),
 - c. obserwuje się niepokojące symptomy i podejrzewa, że dziecko może doświadczać krzywdzenia.
2. W każdej z sytuacji wymienionych w pkt. 1 członek personelu, który był świadkiem krzywdzenia, powiernikiem dziecka, które ujawniło krzywdzenie lub obserwuje niepokojące sygnały, sporządza notatkę, w której zapisuje wszystkie fakty, jakimi dysponuje. Sporządzenie notatki pomoże Zespołowi właściwie pokierować sprawą, ale także ochroni dziecko przed koniecznością ponownego konfrontowania się z trudnymi zdarzeniami.

Art. 18.

1. W każdej z sytuacji wymienionych w art. 17 ustala się osobę, która jest koordynatorem interwencji. Koordynatorem interwencji może być moderator lub moderatorka lub para moderatorska. Powinna być to osoba, która czuje się na siłach do podjęcia takiego zadania.
2. Koordynator interwencji, zgłasza jej rozpoczęcie Zespołowi oraz otrzymuje od Zespołu niezbędne wsparcie i pomoc.
3. Koordynator interwencji prowadzi kartę interwencji stanowiącą załącznik nr 4 do Standardów.
4. Koordynator interwencji prowadzi kartę interwencji, którą po zakończeniu sprawy przekazuje Zespołowi. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez organizację.

Art. 19.

1. W przypadku, gdy osoba wyznaczona w ramach posługi DKDT zaobserwuje niepokojące symptomy i podejrzewa, że dziecko może doświadczać krzywdzenia należy wybrać adekwatne działania z poniżej podanych:
 - a. rozważyć wzmożoną ale dyskretną obserwację dziecka przez inne osoby posługujące w celu weryfikacji podejrzeń i zebrania faktów, np. siniaki, ubiór nieadekwatny do pogody, przebywanie poza domem bez nadzoru osoby dorosłej;
 - b. podjąć rozmowę indywidualną z dzieckiem w celu weryfikacji podejrzeń, w obecności świadka;
 - c. rozważyć rozmowę z opiekunem dziecka, którego nie podejrzewamy o krzywdzenie, na temat naszych obaw;
 - d. zapewnić dziecko i/lub opiekunów, że osoby doświadczające krzywdzenia mogą liczyć na naszą pomoc i nie są winne sytuacji, w jakiej się znalazły;
 - e. ocenić, czy podejrzenie krzywdzenia dziecka jest prawdopodobne oraz,

- czy mamy do czynienia z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, czy też nie.
2. Po dokonaniu wyboru należy podejmować adekwatne działania wg odpowiednich procedur.

Art. 20.

1. W przypadku, gdy doszło do formy krzywdzenia, nie będącej przestępstwem:
 - a. Koordynator interwencji przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami. W zależności od sytuacji, do udziału w tej rozmowie można zaprosić także inną osobę znaną dziecku lub rodzicom, o ile może to być pomocne. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji.
 - b. Koordynator przekazuje dziecku i opiekunowi informacje o telefonach zaufania, ośrodkach interwencji kryzysowej, instytucjach świadczących pomoc psychologiczną i/lub inne potrzebne kontakty. O dostęp do tych danych i ich aktualizację dba Zespół. Powinny być one łatwo dostępne dla całego personelu organizacji, np. na stronie internetowej.
 - c. W zależności od powagi sytuacji koordynator informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja, sąd rodzinny, lub najbliższy ośrodek pomocy społecznej).
 - d. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne, rodzina jest niewydolna wychowawczo lub rodzina stosuje przemoc wobec dziecka, koordynator lub Zespół informuje właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie i/lub konieczności wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”, oraz Sąd Rodzinny.
 - e. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób działają na szkodę dziecka, albo w innych uzasadnionych przypadkach koordynator lub Zespół sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
2. Po dokonaniu wyboru należy podejmować adekwatne działania wg odpowiednich procedur.

Art. 21.

1. W sytuacji, gdy popełniono przestępstwo na szkodę dziecka Koordynator informuje opiekuna/opiekunów o zdarzeniu i obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka, a także ustala z opiekunem/opiekunami sposób postępowania wobec dziecka (czy pozostaje na wyjeździe, czy zostanie odebrane? kto, kiedy i o czym poinformuje dziecko?).
2. W sytuacji, gdy popełniono przestępstwo na szkodę dziecka, a osoby podejrzewane o przestępstwo na szkodę dziecka to jego opiekunowie, należy postępować zgodnie ze wskazówkami przedstawicieli organów ścigania.
3. W sytuacji, gdy popełniono przestępstwo na szkodę dziecka Koordynator sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do

właściwej miejscowo policji lub prokuratury.

4. W sytuacji, gdy popełniono przestępstwo na szkodę dziecka Koordynator dokłada starań, aby dziecko, które doświadczyło krzywdzenia czuło się bezpiecznie, zostało poinformowane o tym co się dzieje w stopniu i w sposób adekwatny do jego wieku i potrzeb, usłyszało, że ujawnienie krzywdzenia było właściwą decyzją oraz że nie jest winne temu, co się stało.

5. W sytuacji, gdy popełniono przestępstwo na szkodę dziecka Koordynator przekazuje dziecku i opiekunowi informacje o telefonach zaufania, ośrodkach interwencji kryzysowej, instytucjach świadczących pomoc psychologiczną i/lub inne potrzebne kontakty. O dostęp do tych danych i ich aktualizację dba Zespół. Powinny być one łatwo dostępne dla całego personelu organizacji (np. na stronie internetowej).

Art. 22.

W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że dochodzi do krzywdzenia dziecka przez członka personelu organizacji, wówczas osoba ta zostaje odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy. W sytuacji, gdy naruszenie dobra dziecka zostało potwierdzone i jest znaczne, należy rozważyć odsunięcie tej osoby od pracy z dziećmi i młodzieżą lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby. Postępowanie to powinno być zgodne z aktualnym prawem kościelnym i państwowym.

Toruń, dnia 15 sierpnia 2024 r.

Załączniki:

1. Zasady bezpiecznej relacji pomiędzy dziećmi
2. Oświadczenie o zapoznaniu się z polityką ochrony dzieci i zobowiązaniu do jej przestrzegania
3. Zasady sporządzania notatki dotyczącej zdarzenia
4. Karta interwencji – Notatka służbowa z przyjęcia zgłoszenia przemocy
5. Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia dziecka oraz przetwarzanych danych osobowych
6. Oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska
7. Wykaz miejsc specjalistycznej pomocy

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI POMIĘDZY DZIEĆMI

Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi poznali wszyscy moderatorzy, animatorzy, odpowiedzialni i inni wolontariusze. Również dzieci powinny przestrzegać poniższego kodeksu podczas spotkań i rekolekcji, w kontakcie bezpośrednim i wirtualnym.

Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby

1. Traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali Ciebie.
2. Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro.
3. Szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy koleżanek/kolegów.
4. Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy.
5. Masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z Tobą w danym momencie. Uszanuj to.
6. Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.

Zasady komunikacji między dziećmi

1. Zachowuj życzliwość i szacunek wobec koleżanek/kolegów.
2. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
3. Słuchaj innych, gdy mówią. Nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
4. Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji.
5. Stosuj formy grzecznościowe.
6. Pytaj o zgodę na kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie).

Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni

1. Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób.
2. Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz.
3. Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody. Każdy ma prawo do prywatności.
4. Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku kolegów/koleżanek i innych osób bez ich wyraźnej zgody.
5. Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.

Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie

1. Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany.
2. Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie kolegi/koleżanki naruszają jego/jej integralność fizyczną.
3. Szanuj przestrzeń intymną kolegów/koleżanek. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
4. Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj kolegów/koleżanek.
5. Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach kolegów/koleżanek.
6. Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.
7. Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną.
8. Nie narażaj siebie i innych uczniów na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu fizycznemu czy psychicznemu.
9. Nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
10. Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.

Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy

1. Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie - dotyczy to wszystkich typów Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.
2. Pamiętaj, że cyberprzemoc często zaczyna się od tzw. „niewinnych żartów”. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru. Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz, w Internecie nic nie ginie. W świecie wirtualnym łatwo poruszyć lawinę wzajemnych niechęci, co może doprowadzić do konkretnej formy przemocy.
3. Nie udostępniaj kontaktów do innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody.
4. Dbaj o swój oraz innych wizerunek w sieci - nie publikuj wrażliwych danych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.
5. Chroń intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały.
6. Sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przesyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.
7. Nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni. Trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepki jest zachowaniem niedopuszczalnym.
8. Nie wykluczaj swoich rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci.

9. Nie podszywaj się w Internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. To jest przestępstwo.
10. Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.
11. Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.

Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów

1. Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę. Zastanów się, co chcesz osiągnąć. Jeśli to możliwe, podejmij spokojną rozmowę z drugą stroną.
2. Umów się na rozmowę w bardziej stosownych warunkach, w ten sposób zyskasz czas na konstruktywny dialog.
3. Powiedz, co według Ciebie jest problemem, co przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.
4. Słuchaj drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałaś/usłyszałeś dla upewnienia się, czy dobrze zrozumiałaś/zrozumiałeś jej komunikat.
5. Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie do swoich odczuć.
6. Wspólnie wymyślcie rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony.
7. Jeśli nie uda się Wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc osobę dorosłą, aktualnego opiekuna grupy. Porozmawiaj o tym z Twoimi rodzicami. Nie rozwiązuj konfliktu samodzielnie.

Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda. Zawsze poinformuj o tym osobę dorosłą.

OŚWIADCZENIE
o zapoznaniu się z polityką ochrony
dzieci i zobowiązaniu do jej
przestrzegania

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisana/y, oświadczam, że:

1. Zapoznałam/zapoznałem się z treścią dokumentu pt. „Standardy ochrony małoletnich” obowiązującego w Domowym Kościele Diecezji Toruńskiej.
2. Oświadczam, że jestem świadoma/świadomy, że składając ww. oświadczenie, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*.

miejsowość, data

imię i nazwisko (czytelny podpis)

* art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1 Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2 Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3 Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4 Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5 Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:
1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6 Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZASADY SPORZĄDZANIA KARTY INTERWENCJI

– NOTATKI DOTYCZĄCEJ ZDARZENIA

1. Zapisz dokładną datę i godzinę, kiedy incydent został zgłoszony.
2. Podaj imię i nazwisko dziecka, wiek, adres zamieszkania (jeśli dostępny), szkołę oraz wszelkie inne istotne informacje.
3. Opisz dokładnie to, co zostało zgłoszone, włączając miejsce, czas i wszelkie istotne szczegóły zdarzenia (możesz zacytować zwroty użyte przez dziecko lub inną osobę zawiadamiającą).
4. Jeśli istnieją, uwzględnij dane wszelkich świadków incydentu, w tym ich imiona, nazwiska, adresy i numery telefonów kontaktowych. Mogą to być również osoby, którym dziecko wcześniej zgłaszało przemoc.
5. Opisz kroki, które podjęto w odpowiedzi na zgłoszenie, w tym komunikację z organami ścigania, rodzicem/rodzicami/opiekunem/opiekunami, działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku itp.
6. Wymień wszelkie instytucje lub osoby, z którymi został nawiązany kontakt w związku z incydemtem.

Uwaga

Jeśli w notatce znajdują się dane osobowe, Fundacja Domowego Kościoła Diecezji Toruńskiej staje się automatycznie ich administratorem i stosuje się do przepisy Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim a w pozostałych przypadkach RODO. Osoba sporządzająca notatkę informuje o dobrowolności podania danych osobowych (imię nazwisko, dane do kontaktu).

KARTA INTERWENCJI – Notatka służbowa z przyjęcia zgłoszenia przemocy

data i czas zgłoszenia	
imię i nazwisko osoby zgłaszającej (nr tel., e-mail do kontaktu)	
imię i nazwisko osoby skrzywdzonej (nr tel., e-mail do kontaktu)	
imię i nazwisko osoby stosującej przemoc (nr tel., e-mail do kontaktu)	
forma krzywdzenia, miejsce, okoliczności towarzyszące	
Świadkowie	
forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (art. 304 k.p.k.)
	wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny
	inny rodzaj interwencji (jaki?)
dane organu/placówek/osób/institucji, do których zgłoszono interwencję i z którymi się kontaktowano	
.....
miejsowość, data	czytelne podpisy osób uczestniczących w przyjmowaniu zgłoszenia

DOMOWY KOŚCIÓŁ
DIECEZJI TORUŃSKIEJ

OŚWIADCZENIE
o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania
w sprawie krzywdzenia dziecka oraz przetwarzanych danych osobowych

Niniejszym oświadczam, że znana jest mi treść przepisu art. 241 § 1 - § 3 k.k.* i wynikające z niego zakazy:

1. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym;
2. rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności;
3. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Oświadczam, że znane są mi zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w ramach polityki ochrony danych osobowych (RODO).

Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, które zostały mi ujawnione w procedurze interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem przemyśli wobec dziecka, zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub podjęciem innych działań w celu ochrony dziecka.

miejsce, data
podpis)

imię i nazwisko (czytelny

* art. 241 [rozpowszechnianie wiadomości]

§ 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT, INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*.
4. Proszę wpisać państwo/państwa:

Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.

Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.

Oświadczam, że prawo państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.

Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.

Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.

Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

miejsowość, data

imię i nazwisko (czytelny
podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

- 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,
- 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

MIEJSCA SPECJALISTYCZNEJ POMOCY

Telefon zaufania dzieci i młodzieży: 116 111

Telefon alarmowy (zagrożenie życia lub zdrowia) 112

Katolicki Telefon Zaufania *Nadzieja*: 58 380 21 41

Niebieska linia (dla dzieci doświadczających przemocy) 800 120 002

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu: 87-100 ul. Słowackiego 118 A,
tel. 56 6508565

Ośrodek Interwencji Kryzysowej – 87-100 Toruń: ul. M Skłodowskiej-Curie 80 F,
tel. 56 4770091

Diecezjalna Poradnia Rodzinna: poradnia.diecezja.torun.pl/poradnia-rodzinna/

Katolicki Ośrodek Psychologiczno-Pastoralny Cyrenejczyk, 87-100 ul. Św. Faustyny 7,
tel. 662059798